

Koncepce školního poradenského pracoviště ve školním roce 2024/2025

Základní škola Veronské náměstí

SPECIFIKA ŠKOLY

ZŠ Veronské náměstí patří mezi větší školy z hlediska počtu žáků. Do základní školy dochází v tomto školním roce 604 žáků. Jde o sídlištní školu na okraji Prahy, což nese svoje specifika i v poskytování poradenských služeb. Ty jsou zajišťovány v rozsahu odpovídajícímu počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy. Naším cílem je zkvalitňování sociálního klimatu ve škole, propojení vzdělávací, informační a poradenské složky. Všichni členové školního poradenského pracoviště (dále jen ŠPP) každoročně hodnotí a aktualizují svoji činnost. Informace o poskytování poradenských služeb jsou součástí sebehodnocení školy a výroční zprávy.

Naše škola vychází z několika zásadních přesvědčení:

1. Pozitivně se zaměřujeme na učení, výchovu, vedení, podporu, rozvoj, kultivaci a uspokojování potřeb dítěte. Základem našeho přístupu je pomoc a podpora. Vytváříme dítěti prostor pro samostatné rozhodování i převzetí zodpovědnosti. Výchovným problémům se snažíme předcházet.
2. Dobrá a efektivní spolupráce školy a rodiny je základním principem a klíčem k co nejlepšímu fungování dítěte a jeho maximálním vzdělávacím výsledkům.
3. Cílený rozvoj sociálních dovedností vede nejenom ke zlepšení vzdělávacích výsledků, ale také k tomu, že žáci dokážou přiměřeně komunikovat, jsou k sobě ohleduplní, dokážou pojmenovat svoje myšlenky, pocity i chování, přátelsky hovoří s vyučujícími, dodržují stanovená pravidla a chovají se v souladu s nimi.

Naše služby jsou zaměřené na:

- Vytváření podmínek pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků, pro komplexní rozvoj jejich osobnosti.
- Naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů.

- Prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, jevů rizikového chování (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací.
- Vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů integrace žáků se zdravotním postižením.
- Pomoc při hledání vhodné volby vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění.
- Odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním.
- Péči o vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků.
- Průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytváření předpokladů pro jeho snižování.
- Metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy.

Priority a zásady naší práce:

- Každý žák má nárok na vzdělávání podle svých schopností.
- Součástí řešení problémů žáků je vždy hledání a pojmenování příčiny.
- Základem řešení každého problému je dobrá komunikace a důvěra ze strany žáků i jejich zákonných zástupců.
- Rodiče vždy zapojujeme do řešení problémů.
- Žáky vedeme k tomu, že různé odlišnosti jsou součástí života a že se v životě může dobře uplatnit i člověk, který má handicap.
- Důvody výchovných opatření vždy žákům vysvětlujeme.
- Rozvíjíme kompetence k řešení problémů.
- Učíme žáky překonávat překážky, zdůrazňujeme svobodnou volbu a zodpovědnost za svoje rozhodnutí.
- Připravujeme žáky na nutnost celoživotního vzdělávání, pomáháme jim s volbou povolání.

Specifika ŠPP

Ve školním poradenském pracovišti dochází k součinnosti několika profesí.

V současné době pracuje na naší škole pětičlenný tým poradenských pracovníků, který úzce spolupracuje jak s vedením školy, tak s ostatními pedagogickými pracovníky školy, především s třídními učiteli. To přináší velké nároky na koordinaci činností a předávání informací mezi odborníky.

Tento poradenský tým tvoří školní psycholog, výchovný poradce pro I. stupeň, výchovný poradce pro II. stupeň, kariérní poradce, poradce pro žáky s OMJ a metodik prevence. Pracovníci mají stanovenou konkrétní náplň práce, vypracovávají a posléze hodnotí roční plán, vedou písemné záznamy o své činnosti takovým způsobem, aby kdykoli mohli doložit svou práci. Školní psycholog, výchovní poradci a metodik prevence mají stanoveny pravidelné konzultační hodiny. V organizačním řádu školy jsou řízeni přímo ředitelem školy a jsou jemu podřízeni.

Významný podíl na řešení výchovných problémů je podmíněn aktivní spoluprací a komunikací nejenom uvnitř ŠPP, ale také s ostatními vyučujícími, kteří se na pracovníky často obracejí s žádostmi o podporu při řešení výchovných obtíží jak s jednotlivci, tak s třídními kolektivy. Ve spolupráci s vedením školy navrhuje další opatření, participují při další komunikaci se žáky a rodiči. V závažných případech, u dlouhodobých výchovných problémů, pomáhají zajistit spolupráci s odbornými pracovišti, dalšími zařízeními či úřady. Učitelům poskytují metodickou podporu, provádějí pravidelnou kontrolní činnost.

Tým ŠPP tvoří:

- školní psycholog (PhDr. Radka Smíšková)
- výchovný poradce pro I. stupeň (Mgr. Lenka Boldišová)
- výchovný poradce pro II. stupeň (Mgr. Jarmila Krausová)
- kariérní poradce (PhDr. Andrea Koch)
- poradce pro žáky s OMJ (Mgr. et Bc. Jana Castro Heršálková, MED)
- metodik prevence (Mgr. Alexandra Doleželová)

Členové ŠPP pravidelně spolupracují s externími odborníky následujících institucí:

- odborné neziskové organizace (Modré dveře a další), IPS Úřadu práce hl. města Prahy
- MČ Praha 15 (kurátor, OSPOD)
- DD Radost, o.p.s.
- pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra
- střediska výchovné péče
- oddělení prevence Policie hl. m. Prahy
- další odborná pracoviště

Samozřejmostí je vypracování a vedení veškeré povinné dokumentace a prokazatelné záznamy o činnosti všech členů ŠPP:

- minimální preventivní program
- roční plány všech pracovníků ŠPP
- dokumentace dětí se speciálně vzdělávacími potřebami
- deníky, kniha návštěv školního psychologa
- záznamy z výchovných komisí a z dalších jednání se zákonnými zástupci žáků

Všem pracovníkům školy je k dispozici odborná literatura a didaktický materiál:

- odborná literatura je k dispozici v učitelské knihovně a v knihovně výchovné poradkyně pro II. stupeň a I. stupeň, rovněž v pracovně školního psychologa
- pravidelně odebíráme odborné časopisy a brožury: Učitelské listy, Moderní vyučování, Inkluze a Integrace, Atlasy školství, Přehledy o středních školách a gymnáziích, Rukověť výchovného poradce
- metodické materiály: Kafomet, Raabe, atd.
- didaktické materiály a kompenzační pomůcky

Ve škole pracuje školní samospráva a funguje schránka důvěry, která je pravidelně vybírána.

Poradenství pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Klademe velký důraz na to, aby se žákům se SVP fakticky a efektivně pomáhalo.

Jakmile se u žáka objeví problémy, třídní učitel naváže spolupráci se zákonnými zástupci žáka, dalšími pedagogy, výchovnými poradci, metodikem prevence, školním

psychologem, příp. s odborníkem ŠPZ . Společně hledají nejvhodnější způsob intervence. Podle závažnosti problému buď v rámci běžného vyučování, nebo konzultací a vyšetřením v odborném pracovišti (PPP, SPC). Pokud je potvrzena diagnóza SPU, škola vytváří modifikace i zásadnější odchylky od běžných postupů i obsahu výuky. Výrazné odchylky od zavedených postupů výuky umožňuje individuální vzdělávací plán. Nicméně zde je velmi důležitá reedukační práce s dítětem. Pro děti s poruchami učení obecně platí, že k dosažení stejného výsledku jako druzí musejí investovat několikanásobek času a energie. Navíc je nutná poměrně rozsáhlá spolupráce se zákonnými zástupci.

Každoročně na začátku školního roku je prováděna pedagogická diagnostika nových žáků v prvních třídách třídními učitelkami.

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou informováni o žácích se speciálně vzdělávacími potřebami, žácích nadaných a o žácích se zdravotními problémy. Současně jsou vyučující informováni o způsobu práce s těmito dětmi.

V průběhu měsíce října probíhá ve všech třídách 2. ročníku depistáž žáků, kterou zajišťují pracovníci PPP a na jejímž základě jsou stanoveny další postupy nápravy.

V rámci podpory vzdělávání žáků se SVP jsou na základě diagnózy ŠPZ vypracovány IVP. Nejméně jednou do roka se schází integrační tým, který dohlíží na jejich plnění. Pravidelně jednou za měsíc se setkávají s výchovnou poradkyní pro II. stupeň a konzultují svoji práci.

Úzce spolupracuje s pedagogickými pracovníky, konzultuje výsledky vyšetření a realizaci doporučení. Je v kontaktu s odbornými pracovišti (PPP, SPC) a zprostředkovává kontakty na další odbornou pomoc pro konkrétního žáka a rodinu. Vede agendu o žácích se SVP, shromažďuje odborné zprávy z vyšetření, kontroluje platnost vyšetření, zakládá list o žákovi, na jehož základě vyučující modifikují své postupy práce s daným žákem, podává návrhy opatření a sleduje jejich plnění. Pomáhá s vypracováním PLPP a IVP.

V průběhu roku poskytuje konzultace zákonným zástupcům a vyučujícím ve svých konzultačních hodinách. Pravidelně se setkává s pracovníci PPP, je v kontaktu s dalšími odbornými pracovišti.

Náplň práce jednotlivých odborníků:

Kariérní poradce

Kariérní poradenství je dlouhodobý proces, který začíná poznáváním sama sebe, rozvojem kompetencí a končí výběrem vhodné střední školy. Při kvalitním působení na žáky pokračuje uvědomováním si nutnosti vzdělávat se celý život. Prolíná učivem různých předmětů, nejčastěji se toto téma objevuje v předmětech Volba povolání, Svět práce, Výchova k občanství a ke zdraví.

Pracovní náplní výchovného poradce je především poradenská činnost týkající se výběru správné střední školy. Žákům i rodičům poskytuje informace o možnostech studia a výběru vhodného profesního zaměření ve svých konzultačních hodinách.

Na třídních schůzkách v září každoročně informuje rodiče pátých, sedmých a devátých tříd o přijímacím řízení na střední školy.

Spolupracuje s dalšími odbornými institucemi (IPS Úřadu hl. města Prahy, pedagogicko-psychologická poradna), speciálním pedagogem (při výběru školy pro děti s SPÚ) a středními školami.

Pomáhá s hledáním vhodné školy pro žáky-cizince, pro žáky, kteří končí docházku dříve než v 9. třídě. Poskytuje informace o jednotlivých typech škol, jejich požadavcích a předpokladech přijetí. Vede nástěnku s aktuální nabídkou středních škol a poskytuje žákům propagační materiály.

Formou dotazníků zjišťuje předpoklady žáků pro studium, zajišťuje testy SCIO. Provádí administrativní činnosti s tím související, kontroluje správnost vyplněných přihlášek ke studiu, organizuje exkurze, odborné přednášky, besedy a individuální konzultace pro žáky a jejich rodiče. Úzce kooperuje s rodiči, s třídními učiteli a ostatními pedagogy.

V 8. ročníku je do výuky zařazen předmět Volba povolání s dotací jedné hodiny týdně. Třída je rozdělena na dvě skupiny. Vyučování se zaměřuje na utváření a rozvíjení dovedností, které jsou předpokladem správného rozhodnutí, jakým směrem se ubírat po ukončení základní školy a budoucího úspěšného začlenění do pracovního života. Žák se učí orientovat v důležitých profesních informacích, vyhodnocovat je a odpovědně rozhodovat o svém dalším profesním zaměření.

Součástí výuky je i vytváření předpokladů pro to, aby se žáci naučili realisticky posuzovat své možnosti a osobní šance na trhu práce a nacházeli vhodné cesty k dosažení zvolených pracovních cílů. Náplň tvoří zejména informace o možnostech studia na středních školách, bližší seznámení s jednotlivými povoláními a s požadavky na jejich vykonávání. Součástí je i oddíl věnovaný vlastnímu sebepoznání, osobním předpokladům a vhodné prezentaci vlastní osoby. Součástí výuky je exkurze do Informačního a poradenského střediska pro volbu a změnu zaměstnání v IPS Úřadu práce hl. m. Prahy.

V 8. ročníku absolvují zájemci z řad žáků Testy profesní orientace v PPP Jabloňová. Výsledky projednává školní psycholožka s dítětem a s jeho rodiči při individuálních konzultacích. Žáci mají možnost absolvovat testy Scio – studijní předpoklady, zaměřené na volbu povolání. Výstupem je individuální posouzení schopností žáka vzhledem k jeho kariérním plánům.

V 9. ročníku je zařazen předmět Svět práce s dotací jedné hodiny týdně. V něm připravujeme žáky na přechod ze základní školy na střední a do světa práce. Žáci jsou informováni o nabídce středních škol a jsou jim doporučovány návštěvy Dnů otevřených dveří ve školách.

Žáci osmých a devátých ročníků pravidelně navštěvují výstavu spojenou s prezentací škol na Schole Pragensis. V posledních letech některé střední školy připravují zajímavé projekty, kterých se zúčastňujeme. Žáci tak mají možnost vyzkoušet si a zažít, jaké to je „být středoškolačkou“.

Výchovné poradkyně na I. a II. stupni

Výchovné poradkyně se ve své práci zaměřují na prevenci školní neúspěšnosti, průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a výchovnými problémy. Úzce spolupracují s třídním učiteli a účastní se jednání s rodiči.

Vyhledávají a evidují nadané žáky a ve spolupráci s třídními učiteli zajišťují individuální přístup a příznivé podmínky pro rozvoj jejich nadání.

Individuálně pracují s žáky v případě výukových obtíží či problémů s kázní nebo dalších obtíží souvisejících se školním vzděláváním. V této oblasti poskytují poradenství a spolupracují s učiteli a rodiči.

Učitelům poskytují metodickou podporu při práci s třídním kolektivem, kontrolují jejich záznamy o problémech ve třídách, sešity dětí s SPU.

Poskytují metodickou podporu učitelům při tvorbě PLPP, IVP a práci s dětmi s SPU, spoluvytváří podmínky pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole. Organizují a zajišťují semináře pro pedagogický sbor.

Metodik prevence

Řešení výchovných problémů je součástí práce metodika prevence, který poskytuje individuální konzultace žákům a jejich rodičům v pravidelných konzultačních hodinách.

Spolupracuje s třídními učiteli při zachycování signálů spojených s rozvojem sociálně patologických jevů u žáků a tříd.

Účastní se spolu s třídním učitelem jednání s rodiči.

Spolupracuje s odbornými organizacemi v oblasti prevence, např. s oddělením prevence Policie hl. m. Prahy, se kterým byl vypracován systém seminářů pro žáky od 5. do 9. třídy.

V případě aktuálního závažnějšího problému organizuje program pro žáky ročníku, kterého se to týká.

V průběhu školního roku se podílí se na organizaci pracovních seminářů pro pedagogický sbor.

Vyhledává a sepisuje grantové žádosti na dotaci programů primární prevence, jelikož fundovaná a dlouhodobá práce s dětmi potřebuje finanční zajištění, které škola nemůže poskytnout.

Navazuje kontakty a spolupráci s odborníky, kteří pomáhají zlepšit vztahy ve třídních kolektivech, případně provádějí krizové intervence, což se velmi osvědčuje. Žáci tyto aktivity vítají a povětšinou kladně hodnotí.

Vede evidenci odborných zpráv a další dokumentace související s žáky.

Připravuje podmínky pro integraci žáků se specifickými poruchami chování.

Metodik pro práci s žáky s OMJ

- Sledování zákonů, vyhlášek
- Účast na přijímání žáků s OMJ
- Diagnostika žáků s OMJ
- Pomoc třídním učitelům
- Sledování rozvojových programů
- Podávání grantů
- Plánování ČJ pro cizince, výběr žáků do skupin, rozdělení podle věku a znalosti Čj
- Spolupráce s organizacemi META, ICP Praha, CIC Praha
- Zajištění tlumočnicků na zápis a případná jednání
- Průběžná administrativa

Školní psycholog

- *ve vztahu k žákům*

Diagnostika, depistáž

- Participace na provádění zápisu do 1. ročníků základní školy
- Depistážní činnosti zaměřené na vyhledávání žáků se specifickými poruchami učení, příprava, vyhodnocování a zpracovávání jejich výsledků
- Individuální psychodiagnostické činnosti s žáky s výukovými a výchovnými problémy, vyhodnocování a interpretace výsledků psychologických vyšetření, zpracovávání psychologických zpráv o žácích

- Provádění diagnostiky sociálního klimatu ve třídách, vyhodnocování a interpretace výsledků
- Příprava a realizace anket a dotazníků ve škole

Konzultační, poradenské a intervenční práce

- Péče o integrované žáky a žáky přípravné třídy
- Poskytování služeb psychologického poradenství (včetně psychoterapie) žákům s rizikovým chováním, žákům s výukovými a výchovnými problémy a v osobních problémech žáků, příprava a následné vyhodnocování výsledků individuální případové práce s těmito žáky
- Realizace krizových intervencí pro žáky a poskytování služeb psychologického poradenství zaměřených na zpracování krize, vyhodnocování výsledků této práce
- Poskytování psychologických služeb žákům v oblasti kariérového poradenství, příprava a vyhodnocování
- Společné konzultace se žáky a rodiči v rámci péče o integrované žáky a poskytování služeb psychologického poradenství žákům s rizikovým chováním, žákům s výukovými a výchovnými problémy a v osobních problémech žáků, příprava a vyhodnocování výsledků
- Společné konzultace se žáky a rodiči zaměřené na kariérové poradenství, příprava a vyhodnocování výsledků
- Skupinová a individuální práce se žáky zaměřená na techniky a hygienu učení
- Skupinová práce se žáky zaměřená na osobní rozvoj žáků, příprava a vyhodnocování výsledků
- Skupinová a komunitní práce se žáky, příprava a vyhodnocování jednotlivých setkání a celkových výsledků práce se žáky
- Účast na třídnických hodinách, společné vyhodnocení, příprava podpůrných programů pro oblast spolupráce třídního učitele se třídou

- *ve vztahu k ostatním subjektům*

Konzultační, poradenské a intervenční práce

- Konzultace s pedagogy zaměřené na přípravu a naplňování individuálních vzdělávacích plánů pro integrované žáky
- Poskytování individuálních konzultací pedagogům v oblasti výchovy a vzdělávání a zákonným zástupcům při výukových a výchovných problémech žáků
- Realizace krizových intervencí pro pedagogické pracovníky, zákonné zástupce žáků a poskytování služeb psychologického poradenství zaměřených na zpracování krize, jejich vyhodnocování
- Poskytování psychologických služeb zákonným zástupcům žáků v oblasti kariérového poradenství
- Participace na vedení podpůrných programů pro oblast spolupráce třídního učitele se třídou

Metodická práce a vzdělávací činnost

- Poskytování metodické pomoci třídním učitelům
- Příprava a realizace besed a osvěty pro zákonné zástupce žáků, prezentační a informační činnost
- Participace na přípravě programu a účast na zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání

Jiné aktivity

- Dokumentace, administrativa
- Účast na pravidelných poradách členů školního poradenského pracoviště
- Účast na pedagogických radách a dalších pracovních poradách školy
- Koordinace poskytování poradenských služeb žákům mimo školu, spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními
- Další vzdělávání a samostudium, publikační činnost, školní média
- Informační činnost o práci školního psychologa (vedení nástěnky)

Problémové situace a postup při jejich řešení

Základní myšlenkou je, že škola je zaměřena pozitivně, nikoli represivně. Naprostá většina problémů se neobjevuje bez varování, v plné síle. Často jsou v pozadí nepříznivé problémy, které se dříve příliš neřešily. Je tedy nutné věnovat náležitou pozornost i menším problémům a důsledně je řešit.

Samotné dítě nemívá dostatek sil, aby zvládlo složitou životní situaci a překonalo problémy s chováním. Dospělí mu při řešení musí pomáhat.

Primárně není úkolem školy hledat zásadní příčiny negativních jevů, ale snažit se odstranit nebo mírnit nepříznivé projevy, případně vytvořit a podpořit žádoucí projevy chování a jednání.

Hledají se reálná pedagogická opatření, která jsou dostupná všem učitelům v rámci školy. Základ řešení představuje systematická promyšlená práce učitele. Řešení problémů nenecháváme výlučně na rodině a dalších odborných institucích.

Pokud se problémy začínají opakovat a upozornění učitelů se májeji účinkem, obrací se třídní učitel na rodiče, kteří mohou napomoci efektivnímu řešení daného negativního jevu.

Pokud jsou i další opatření neúspěšná, je třeba se znovu důkladněji zamyslet a přijmout intenzivnější opatření. Je vhodné obrátit se na poradenského pracovníka, vedení školy. V této fázi je možné zavést notýsek, který dítě pravidelně předkládá rodičům. Zde se rodič dozvídá, zda dítě mělo v pořádku pomůcky, vypracované domácí úkoly a jestli jeho chování bylo v pořádku. Je vhodné také zintenzivnit schůzky s rodiči, stanovit kratší termíny, zavést pravidelné konzultace žáka s poradenským pracovníkem, vyhledat další odbornou pomoc.

Jestliže uvedené postupy nezabírají, je vhodné použít výchovné opatření. Výchovná opatření mají mít srozumitelnou hierarchii závažnosti, naléhavosti, síly, nepříjemnosti. Má se vždy použít takový zásah, který s nejmenší intenzitou docílí požadovaného účinku. Silnější opatření použijeme pouze v případě, že slabší nezabere.

Pokud rodina odmítá spolupráci, je třeba se obrátit na pracovníky odboru sociálně-právní ochrany dítěte a podpořit školu v tom, aby rodiče spolupracovali.

Vypracovaly:

Mgr, Jarmila Krausová

PhDr. Radka Smíšková